

MATERIALS PER A L'ENSENYAMENT DE L'ÈTICA A LA ESO

EDAT _____

1. Tipus d'objectius i la seva concreció

1.1-Tipus d'objectius:

En un crèdit d'ètica, seguint molts autors, podem dividir els objectius en tres grans grups:

Aprentatge conceptual:

Es refereix a:

- Coneixement de la els conceptes fonamentals de la matèria
- Coneixement dels fets i problemes que es presenten en el nostre món relacionats amb la temàtica del crèdit

Aprentatge conductual:

Es refereix a:

- L'adquisició d'hàbits positius en general;
- Reflexió sobre els problemes;
- Adquisició d'hàbits assertius per millorar les respostes en les situacions conflictives,

Aprentatge valoratiu:

- Sensibilitat cap els problemes dels altres;
- Actituds democràtiques.
- Captació i jerarquitització de valors.

1.2-Concreció dels objectius anteriors: que vol el professor fer aprendre?:

Aprentatge conceptual:

- Distingir els enunciats de fets dels de valors
- Conèixer el vocabulari bàsic per a ètica: valor, llibertat, voluntat, responsabilitat, llei, deure, dret
- Conèixer els problemes actuals relacionats amb els valors de la convivència que estudiem al crèdit
- Conèixer els conflictes actuals que hi ha en relació amb els valors de la convivència
- Conèixer les divergències produïdes per la diversitat en el nostre món
- Construir utopies
- Conèixer els conflictes amb les normes
- Aprendre l'origen i les causes dels conflictes
- Conèixer els altres i els seus problemes
- Conèixer els estereotips i prejudicis respecte a grups de persones i aprendre a criticar-los
- Preveure les conseqüències dels actes

Aprentatge conductual:

- Tenir en compte la opinió dels altres
- Saber escoltar
- Saber comprendre
- Aprendre a negociar

- Aprendre a solucionar conflictes
- Aprendre a dominar-se
- Aprendre a defensar les pròpies opinions o interessos
- Aprendre a conèixer i respectar els companys de classe
- Aprendre a parlar i exposar les pròpies opinions en els debats
- Aprendre a treballar en grup
- Aprendre a dominar els impulsos i la seva conveniència.

Aprenentatge valoratiu

- Posar-se en lloc de l'altre
- Distingir allò que agrada d' allò que és convenient
- Distingir l'interès individual del interès de la majoria
- Captar valors
- Solucionar augmentativament dilemes morals referits a fets reals
- Valorar la importància de la reflexió abans d'actuar

2.-Continuïtats conceptuals i de fets

2.1.-Esquema conceptual:

(36 hores)

1 unitat.- Enunciats descriptius, valoratius i regulatius i imperatius

2 unitat.- Àmbits de la convivència:

- a:Espai de convivència
- b:Temps de convivència

6 h

3 unitat.- Individualitat i diversitat

- a:Subjecte de la convivència
- b:El respecte a la diversitat

4 unitat.- Els valors en la convivència

- a:L'autonomia
- b:L'amistat
- c:La justícia
- d:La cura
- e:La solidaritat

5 unitat.- Norma i deure

- a:Norma i llei
- b:norma i conflicte
- c:Obediència i deure

b) Justificació de l'esquema conceptual

Comencem l'assignatura amb una hora destinada a distingir els judicis morals dels judicis de fets i situacions per a que els alumnes des d'un començament distingeixin els fets de que estem parlant, els fets ètics, dels altres.

Després anem introduint per graons els temes des dels més concrets i pròxims a l'alumne fins els més complexos i

profunds

Per això parlem primer d'espai i temps de convivència, començant així a fer entrar l'alumnat en la matèria començant pel seu món de cada dia i per experiències a l'abast de tothom

Després passem a temes més abstractes, però esglaonats. Primer estudiem algunes virtuts de la convivència que creiem entenedores pels alumnes, entre elles l'amistat, tan important en l'adolescència. Després, aprofundint, estudiem les normes i els conflictes i, darrerament, la consciència i la responsabilitat morals.

3.-Continguts de procediments

3.1-Mètode. Serà fonamentalment inductiu. A través d'uns exercicis i uns problemes que es plantegen l'alumne arribarà a unes conclusions confluents als objectius del crèdit, després de mirar-se, en cada exercici, l'explicació teòrica corresponent.

3.2 Tècniques d'estudi:

a) Tècniques individuals o indistintes (individuals o de grup)

(Explicarem només les que convé aclarir o són poc conegudes)

-Per aprendre procediments

-Tècniques assertives. Consisteixen en buscar procediments per fer prevaler l'opinió d'un de manera ferma i decidida però sense ferir l'altre.

Exemple d'una tècnica assertiva per modificar-se el comportament:

Observa quelcom que no t'agradi de la teva conducta
Com t'agradaria ser?
proposa't actuar de forma diferent
Pensa premiar-te si fas progressos
Utilitza aquesta fitxa: ho he fet:

Mai Poc força molt sempre

DLL
DM
DMe
DJ
DV

-Fer cartells publicitaris: murals, quadres, exposicions, ...

-Solució de conflictes reals i passos per fer-ho

-Tècniques de treball en grup i de posta en comú (les expliquem després)

-Per aprendre a valorar

-Escala de Osgood, (axiòmetre), és una escala per valorar actes o fets
Per exemple:

molt regular mig regular molt

SI NO

1.....

2.....

3.....

4.....

5.....

6.....

7.....

8.....

Un altre exemple amb casos concrets:

Defraudar a Hisenda

molt regular mig regular molt

Immoral.....Moral

Lleig.....Maco

Antisocial.....Social

Insà.....Sa

Difícil.....Fàcil

Repugnant.....Agradable

No legal.....Legal

Inútil.....Útil

Altres fets: copiar als exàmens
 Fer la mili
 relacions prematrimonials
 Top-less etc...

-Classificar valors. S'ha de fer una escala de valors. Un tipus de classificació és el de l'escala d'Osgood ("axiòmetre") que ja hem explicat però hi ha també moltes altres variants.

-Qüestionari: apropar un problema a la classe. Per exemple: Què opinaria el meu curs si quasi mai fes les tasques de classe a casa?
 Ho aprovaria restaria indiferent o ho repudiaria
 Que passaria a la classe si.... un fos amic de tots...

Es pot representar gràficament així: Normes admeses(+) i normes repudiades(*)

Estu Burlar-				
Droga				
Ajudar				
diar se del dura a				
profe robar				
Joan	+	*	*	*
Maite	+	+	*	*
Pere	+	+	*	*
Pitita	+	+	*	*
Pep	+	*	*	*

Eva * * * *

Es pot ordenar tractant que una part del taulell sigui fosca i l'altre clara (* i +) i queda un quadre aclaridor

Es pot posar al final:

- 1.-El curs aprova...
- 2.-El curs reprovava...

-Estudis de casos concrets. Anàlisi de casos apareguts en els informatius de la setmana, casos inventats, casos coneguts etc

-Dilemes morals. Es tracta resoldre problemes en els quals cap solució es clarament millor que l'altre i són excloents entre elles. S'ha de justificar la elecció.

-Utopies. Consisteix en exposar el funcionament ideal de la societat o construir móns imaginaris

-Incident preparat. El professor projecta una conferència, visita o incident posant-se d'acord amb algú de la classe, per provocar un contrast amb l'opinió regnant i una conscienciació intuïtiva de l'abast d'un problema.

-Enquestes als alumnes. Per exemple Apreneu més a l'escola o a la tele? Què apreneu a l'escola? que apreneu a la tele? què us és més útil? Què s'hauria d'aprendre a l'escola? per què?...

-Exposar conductes indesitjables i tractar de convertir-les en contraries

-Exposar fets i contestar:(Escala de Likert)(1932)

- 1.- Hi estic molt d'acord
- 2.- Estic d'acord
- 3.- Estic indecís
- 4.- Estic en desacord
- 5.- Estic molt en desacord

-Fer normes. Els alumnes es converteixen en legisladors i han de fer un reglament, per exemple, el reglament d'ordre intern de l'escola.

Aprendre a autovalorar-se

-Escala d'autoconcepte. Un s'ha de valorar a si mateix en diferents activitats
Exemple:

AIXÍ SOC AIXÍ M'AGRADARIA SER

.....
.....

Una altre tipus d'escala:

Molt De vegades Casi mai
Net
Ajudo a casa
Tímid
hàbil
treballador
educat
Lectures recomanades

-Per aclarir conceptes

- Diferència entre judicis de fet i judicis de valor. S'ha de fer una classificació.
- Respostes múltiples i triar-ne una
- Comentari de text amb preguntes molt clares (d'interpretació i d'intenció)
- Definicions conceptuals: característiques fonamentals i secundàries dels termes
- Frases inacabades. Tècnica consistent en acabar frases començades per enfortir la informació sobre el que s'ha estudiat
- Problemes lògics: Veure les connexions necessàries entre els termes per ser conseqüent i aclarir el Coneixement
- Estudis de fets mitjançant els mitjans de comunicació
- Mapes conceptuals. Podem explicar-los seguint les següents fases:
 - *Primerament es seleccionen els conceptes fonamentals d'un text o escrit.
 - *Després es distribueixen en un espai pla (pot ser un foli de paper) relacionant-los amb fletxes de dependència. No pot quedar cap concepte sense relacionar
 - *Ha de quedar una espècie d'arbre lògic
 - *Unint els conceptes per les fletxes ha de ser possible fer un resum del text.

-Per recollir informació

- Utilitzar periòdics i revistes
- Utilitzar pel·lícules i documentals
- Consultar llibres
- Completar dossiers

b) El grup i tècniques de grup:

Hem de distingir entre:
 Tècniques de grup
 Tècniques de grups interconnectats
 Tècniques de grups integrats
 Tècniques de classe

Tècniques grup

Tècniques de grups interconnectats

-Plafó inter-grups. Els grups discuteixen entre ells els problemes. Uns "ambaixadors" van a un altre grup i s'assabenten de les seves opinions. La resta del grup ("informadors") expliquen als ambaixadors de l'altre grup la seva opinió i resposta. Darrerament tothom torna al seu grup inicial, i, tenint en compte el que han escrit i dit al grup visitat, arriben a una conclusió final.

Tècniques de grups integrats y de classe: posta en comú

Per totes aquestes tècniques, molt sovint es convenient que el grup de classe hagi treballat primer el problema

-Posta en comú simple

Els portaveus dels grups llegeixen la seva resposta a tota la classe

-El debat

Es tracta de prendre postura sobre algun fet concret. Es poden fer debats amb un nombre limitat de persones, per exemple els representants de cada grup. També poden ser mixtes es a dir primer de representants i després entre tots. També pot haver-hi un debat entre tots els alumnes de la classe.

Cal que un alumne faci de moderador i vagi donant el torn de paraules, anotant les demandes de paraula en un full i tixant els companys quan hagin parlat.

També cal que hi hagi un secretari que vagi posant a la pissarra allò que cregui interessant o nou del que es digui en el debat.

Hem comprovat que la posició ideal per fer un debat entre tots es la de cercle. Es crea "una comunitat d'investigadors" (Lipmann) que fa que desaparegui la tensió d'uns contra uns altres i tothom col·labori en una tasca comuna. També els alumnes més marginats o difícils s'integren i son acceptats pels companys.

Quan el debat és entre les respostes que diferents grups han donat a unes qüestions o exercicis, cal que el portaveu del grup dicti al secretari la resposta del grup al problema a debatre i que el secretari vagi posant les respostes de tots els grups a la pissarra. Amb aquesta base es pot començar a discutir.

Als adolescents normalment els agrada enraonar però s'han d'acostumar a arribar a acords, a aprendre uns dels altres i a ser integradors d'opinions diverses

Tot aquest aprenentatge es fa esglaonadament amb la pràctica del debat i les indicacions del professor. El primer que s'ha de intentar es que escoltin als altres, que aportin solucions en el debat i no enraonin només per cridar l'atenció. Després es passa a valorar les solucions concretes innovadores i per últim el grau de conciliació, o, si no és possible, de respecte a les opinions dels altres. Darrerament els debats han de arribar sempre a solucions de cloenda, que si bé pot ser que no resolguin definitivament la qüestió tractada, ha de constituir un pas endavant respecte a la posició de l'inici del debat.

Un altre punt que han de aprendre es respectar el torn de paraules

No creiem adient fer debats en un grup de classe de 40 persones, perquè les intervencions serien forçosament molt espaiades i l'alumne perdria l'interès per parlar. Un grup ideal pot ser de 15 a 20 persones.

En casos de grups de classe massa nombrosos pot fer-se debat de portaveus, per després obrir un torn obert de paraules per a tothom.

En un debat s'ha d'evitar:

Que parlin sempre els mateixos

Que els alumnes amb més lideratge es "facin amos" de la discussió i els altres quedin empetitits.

Que s'enganxin a discutir un aspecte parcial de la qüestió

Que s'entri en cercles viciosos sense solució

Que s'entri en polèmiques verbals

El professor haurà d'intervenir en aquests casos en la discussió.

De vegades, però, cal tenir paciència perquè ells mateixos saben sortir de les discussions estèrils o verbals i dels cercles viciosos. Aquí el "Savoir fer" del professor té l'última paraula

En tot cas, s'ha de evitar que aquestes discussions es prolonguin més del compte.

Des del punt de vista de la diversitat hi ha grup molt creatius i altres que ho són molt poc. Convé habitualment també a aquests últims a la pràctica del debat motivant-los i animant-los tot el que sigui possible.

-Assemblees. Serveixen per prendre decisions entre iguals. Hi ha d'haver un moderador i tothom pot prendre la paraula. Aquí s'ha de prendre una decisió concreta, no es discuteix sobre els aspectes del tema.

-Role playing. Dramatització d'històries dirigides o inventades
Molt sovint convé que cada grup escrigui la seva.

-Jocs de simulació. Posar-se en lloc d'altres persones per comprendre els problemes o conflictes que es volen estudiar. El role-playing és un tipus de joc de simulació.

- Activitat dirigida. El professor o "L'expert" va fent preguntes als alumnes per conduir-los al nucli de la qüestió

-Philips 6/6: Es divideix la classe en grups de sis persones i es discuteix durant sis minuts. Després es fa una posta en comú.

-Pluja d'idees. Els alumnes de forma ràpida i breu exposen la seva opinió sobre un assumpte, podent parlar tants cops com vulguin. És un procediment molt útil pel seu dinamisme i rapidesa.

-Seminari. Es preparen prèviament els temes i després d'una presentació, s'obre un debat, intervinguent-hi tots si bé cadascú intervindrà especialment en la part que ell ha preparat.

Fora d'estona de classe

-Entrevista pública. Es fa fora de classe a persones de l'escola o alienes. Les respostes es porten a la classe següent. Es poden tractar estadísticament.

4.-Estructuració del crèdit

4.1. Estructura general

En començar cada una de les parts i subunitats en que es divideix el crèdit hi trobareu unes lectures informatives que volen comprendre els punts que creiem fonamentals. Tot seguit, hi trobareu els procediments per a l'aprenentatge del tema. Cada procediment l'hem posat en forma de fitxa que serveix tant pel alumne com pel professor. Només en el cas de textos i exercicis relligats situem l'exercici entre mig de la part teòrica. Cada una de les parts i, de vegades també de les subunitats, finalitza amb uns exercicis de recapitulació.

Cal que l'alumne tingui un quadern de classe, periòdicament controlat pel professor, on hi escriurà els exercicis que ho exigeixin, i els treballs, resums i apunts que se li demanin

Els exercicis tenen caràcter indicatiu i pretenen ser suggeridors de les pràctiques; però el professor és qui ha d'optar per canviar-los o suprimir-los segons la marxa de la classe i les hores de que disposi.

4.2 Exercicis d'aprofundiment, de reforçament ,optatius i alternatius

Hem afegit pràctiques d'aprofundiment a la majoria de les unitats per les següents raons:

-Un grup pot treballar més ràpid que el que estava previst

-Alguns alumnes del grup poden voler o poder treballar més i és bo de tenir en compte aquesta diversitat Per això es poden formar grups voluntaris de perfeccionament cap a final del tema i recompensar-ho en l'avaluació

-El professor pot fer servir aquests exercicis en comptes dels altres, si ho creu convenient.

4.3 Temporalització

El crèdit ocupa 36 hores de classe. Es distribueixen de la següent manera

- 1 unitat 1 hora
- 2 unitat 6 hores
- 3 unitat 8 hores
- 4 unitat 8 hores
- 5 unitat 8 hores
- 6 unitat 1 hora

La suma d' hores de cada exercici supera una mica les hores d'un crèdit (36). Els exercicis que excedeixen del temps els hem considerat exercicis d'aprofundiment, si bé el poden ser alternatius amb altres a criteri del professor. Es convenient, doncs, que el professor triï els procediments, prèviament, dins de tots els proposats en cada part i subunitat.

D'altre banda sabem que els grups i els subgrups d'alumnes exigeixen ritmes i procediments diferents. es interessant que el professor ho reculli en la fitxa si vol actuar en conseqüència

Darrerament voldríem fer dos observacions provenint de la pràctica de procediments semblants a classe:

1.- Convé no donar més tems del marcat ja que l'alumne tendeix a perdre el temps. Si cal, el professor pot ampliar el temps per a la confecció d'un exercici, però en acabar el temps primerament previst. Posar un marge just de temps per fer els exercicis fa que els alumnes treballin més ràpid i amb més interès.

2.-Es pràctica normal, sempre que l'alumne no hagi pogut finalitzar les pràctiques en estona de classe, que les acabi a casa. hem de vigilar, però, que aquesta permisivitat no faci que l'alumne treballi menys a estona de classe i, d'altre banda, que la tasca que els estudiants es porten a casa no ha de superar mai el 20% del que s'ha fet a classe.

3.- Els seixanta minuts de classe s'han de distribuir entre pràctiques en grup i postes en comú. Es molt important preveure el temps per a no quedar-se a la meitat d'un exercici.

4.4 Diversitat.-

La diversificació de tasques, també en els treballs de grup es fa quasi imprescindible i el professor haurà de vigilar que tothom tingui i realitzi una part específica dels exercicis o dels treballs. Tot i això, s'haurà de mirar que tothom realitzi les tasques fonamentals.

Els alumnes més difícils se'ls pot encomanar tasques concretes i se'ls ha de vigilar amb cura que realitzin les tasques encomanades. Hem pogut observar una gran millora en l'actitud d'alguns d' aquests alumnes quan se'ls encomanava tasques de confiança en les quals s'han sentit útils per a la resta de la classe.

Els procediments els hem dividit en d'adquisició de conceptes, de formació d'actituds i de adquisició d'habilitats. Essent aquest treball nostre, de recerca proposem estudiar quins alumnes tenen més facilitat per cada un d'aquests exercicis, cosa que es pot fer en l'avaluació inicial i amb les avaluacions formatives i la tasca de classe. Es interessant fer-h constar a la fitxa de classe dia a dia. Es conegut el cas de l'alumne que no es motiva adquirint conceptes però si prenen decisions davant de fets i definint-se en qüestions de valors.

Segons Rathes podem distingir els següents tipus d'alumnes:

Conformistes, rebels, indecisos (por d'actuar), insegurs (no saben què es millor), volubles (segons el seus interessos). A Amèrica existeix la "guidance" individual als alumnes. que consisteix en fer un treball tutorial individualitzat amb cadascú. Se'ls indica com podem millorar, se'ls aclareix comportaments... Aquí es pot fer a través de la tutoria aquest tipus de acció individualitzada. Es convenient fer la experiència comparant alumnes guiats amb un grup de control experimental no guiats.

4.5 L'experimentació d'aquests procediments a classe.-

Alguns procediments dels que presentem han sigut provats a classe i altres no. Cal, però, provar-los a més llocs i més temps.

5.-Els grups de treball

Funcionament de grups

No volem ara fer un tractat sobre funcionament de grups però posem possibles causes comprovades per experiència del mal funcionament dels grups

En un crèdit com aquest, sobre convivència, creiem fonamental fomentar el treball de classe en grup. L'alumne, així, aprèn convivència teòricament i pràcticament. Aprendre a treballar en grup és un procediment que s'ha d'assolir com a fonament i base per arribar a la majoria dels continguts del crèdit, tots ells relacionats amb la convivència.

La relació de grups, d'altra banda ha de ser enriquidora i integradora. El petit grup, que representem com , estarà compost normalment per 4-5 alumnes. El gran grup, que representem com , està compost per tota la classe

En diverses ocasions proposem com a mètode el plafó. Aquest procediment consisteix en treballar un temps en un grup i un temps en un altre. Les combinacions poden ser diverses. El que importa, però, és que els grups s'enriqueixin mútuament. Molt sovint, aquest treball en grups diferents va seguir de l'integració del treball dels grups en el gran grup, o sigui, tota la classe(GG)

Nomenem grup integrat al grup que entra després en un grup més ampli. Normalment el PG (Grup de quatre o cinc alumnes) entra en el GG (tota la classe) Altres vegades l'alumne treballa primer individualment, després en petit grup (PP) i després en gran grup (GG: tota la classe)

Proposem que els components del grup es mantinguin ,de ser possible, durant el curs. Els grups, en un principi, seran d'uns quatre o cinc alumnes dins del gran grup o classe de trenta o trenta cinc. Poden, si es vol, posar-se un nom de grup amb el qual se'ls nomenarà. Només en cas que el grup no funcioni per les causes que siguin, cosa que passa sovint, el professor mirarà de formar nous grups, respectant les preferències dels alumnes afectats i tractant de no fer malbé els altres grups.

També es "trencaran " els grups habituals en els següents casos:

- Quan calgui un coneixement entre dues persones
- Quan calgui un coneixement entre persones desconegudes
- En cas de seguir el procediment de "plafó" ja que aleshores els grups es fan i es desfan per construir-ne uns altres .

la majoria de tècniques concretes es descriuen en els exercicis corresponents

- Que hi hagi un líder al grup i vulgui continuar sent-ho
- Que hi hagi alumnes que no volen col·laborar o que no volen seguir i els altres s'enfaden. teòricament això no hauria de passar però ens hem trobat un cas d'aquests.

6.2-Les dinàmiques de grup

a.-Què són

El primer en fer servir el nom de dinàmica de grups fou K. Lewin el 1939.

La paraula Dinàmica fa referència al joc de forces que té lloc cada cop que les persones interaccionen i s'enfronten amb diferents interessos. Per Dinàmica de grups entenem, doncs, les forces i la seva conjugació dintre d'un grup.

b.-Fases de desenvolupament dels grups.

Hi han molts models però en descriurem un de freqüent.

En les investigacions sobre grups, quan aquests es constitueixen amb un monitor i reben instruccions de treball, s'ha observat que sovint, el grup passa per les següents etapes:

1. Fase de formació.

Existeix por i dependència respecte al monitor; els membres del grup accepten el monitor; es qüestionen la situació de treball, les regles, el mètode i el comportament adequat.

2. Fase conflictiva. Rebel·lió contra el monitor; opinions contraposades dins del grup; oposició emocional contra els esforços que exigeix el treball; oposició a ser controlat pel grup.

3. Fase de cohesió: Surten normes; l'oposició es canvia per cooperació; intercanvi mutu i obert de punts de vista i sentiments i l'aparició d'afecte cap al grup.

4. Fase de treball: Disposició a treballar; els rols són flexibles i funcionals; surten solucions als problemes; les crítiques són constructives i tota l'energia del grup s'orienta cap la tasca encomanada.

c.- Relació del grup amb el monitor (professor)

Pot produir-se en el grup incertesa i dependència del monitor per desconeixement de quin és el seu paper, ja que s'espera que dirigeixi les tasques. Això portarà conflictes dintre del grup entre els més dependents i els que consideren que el monitor és un més, podent arribar a boicotejar les seves intervencions. Quan tots els membres s'adonen que el paper del monitor no és el de dirigir les tasques sinó ajudar-los a resoldre per si mateixos els problemes, aleshores el grup es reestructurarà cap a noves formes d'acció que poden variar segons les tasques encomanades, la personalitat dels seus membres, les relacions interpersonals, amistats, simpaties, etc.

Posta en comú

b:- Relació treball de grup- posta en comú

Si els alumnes han de donar resposta a uns quants exercicis en grup, es aconsellable, que donin la resposta primer a les pràctiques i que després les posin en comú. Sovint, sobre tot si hi intervé algun debat, aconsellem que els alumnes es posin en cercle. D'altre manera, el canvi continuat de posició restaria atenció a la classe.

8.-La motivació

Els exercicis són pensats des dels alumnes; tant respecte els seus problemes diaris de relació amb companys, pares i amics com respecte situacions en que es poden trobar o que els interessen
Molts exercicis van seguits de debat.

6.-Avaluació

Avaluació inicial:

Es convenient, porta preparada pel primer dia decurs una fitxa que els alumnes han d'omplir on es facin paleses els aspectes fonamentals del seu nivell i aspecte acadèmic

Si bé en la maduració de l'alumne aquest va superant un conjunt d'etapes de forma quasi necessària, també es veritat que dels tres aspectes que entren als objectius d'aquest crèdit no tots els alumnes hi estan igualment preparats. Així en la fitxa volem saber el nivell en que es troba l'alumne l'objectiu: actituds, valors o conceptes o conductes que està més preparat per assolir. Ens poden servir també per formar els grups.

Posem atot seguit una fitxa com a examen per recollir el nivell dels alumnes del curs
Fitxa de coneixements inicials

- 1.-Explica el significat d'aquestes paraules
- 2.-Resumeix aquest text, dient el mateix però amb diferents paraules

3.-Posa l'explicació que es pot donar a aquest fet:
-He anat a curar un amic malalt perquè...
-M'he venjat del amic/ga que m'havia pres el llibre perquè...
No es bo anar amb amics que es fiquen en problemes perquè...

3.-Respon a aquests dos exercicis:
a)Què faries si:
-El/la millor amic/ga que tinc em crítiques a un altre?
-Em quedés sense diners ni família
-Un grup de nois haguessin fet mal a un amic/ga
-T'haguessis discutit amb els teus pares, haguessis sortit de casa i volguessis tornar
b.- T'agrada aprendre a actuar bé o sigui buscant el bé de tots o, pel contrari, creus que qualsevol actuació és bona per igual?

4.- Resol aquests problemes:
a)Numera de més vàlids a menys vàlids:
Amistat, serietat, obediència, religió, donar almoina als pobres
b) Et molesta que en el món hi hagi rics i gent que no pot menjar o creus que no t'has de preocupar per aquestes coses?
c) T'interessa trobar maneres de millorar els problemes que això comporta o creus que per mes que fem no podem millorar res?
d) Et preocupen les injustícies o pel contrari creus que el món sempre serà injust i que no hi res a fer?

5.- Posa deu pensaments que se't passin pel cap sobre:
Solidaritat
Llibertat

Avaluació formativa: està composta pels exercicis individuals La puntuació serà:

Pel treball a classe com a grup: classificació de grup

Pel treball individual: Se'ls pot demanar el full de classe

Pels treballs de recapitulació del final de cada unitat o subunitat-

Reflexió sobre l'avaluació

Es important aprendre a dominar-se i ensenya a ser amos dels mateixos.

-No se'ls donarà consells però sí clarificacions

-Es valorarà que estigui disposat a enfrontar-se als conflictes i se'ls farà veure l'interès que representa aquesta actitud per a la vida

Avaluació sumativa:

-Tindrem en compte l'esforç, l'actitud, l'interès i la participació

-No tindrem tant en compte les actituds inicials de respecte als altres i d'exposar bé les seves opinions, com el desenvolupament que d'aquestes actituds l'alumne ha fet al llarg del curs

Se'ls avaluarà pel exercicis de recapitulació de cada uns dels apartats que hem globalitzat en aquests tipus:

També pels quaderns de classe

Es tindrà en compte:

Les activitats d'avaluació estaran en funció més dels objectius del crèdit que dels continguts conceptuals i procedimentals, valoratius proposats.

S'avaluarà els alumnes pel treball de classe, la presentació de la llibreta i els exercicis de recapitulació. Entre aquests exercicis hi ha treballs, preparació de dossiers i intervenció parlada a la classe.

És convenient que el professor tingui una fitxa per alumne que podria ser semblant a aquesta:

Fitxes per alumnes:(Cada mes)

SI NO

- Comprèn els conceptes.....
- Participa en el treball de grup...
- Respecte l'ordre d'intervenció....
- Respecta les opinions dels altres.
- Exposa les seves idees.....
- Opina públicament.....
- Aporta solucions positives.....
- S'enfronta als conflictes?.....
- Accepta constructivament les clarificacions sobre el seu comportament.....
- Te facilitat per exercicis d'adquisició de conceptes.....
- Te facilitat per exercicis d'aprenentatge de comportaments.....
- Té sensibilitat per valorar.....

Avaluació final.

-Treball final

-Suma de totes les avaluacions i avenç del alumne en els continguts del crèdit avaluables amb una fitxa com la ja proposada

7.-Autoavaluació dels professors

En un quadern de classe el professor consignarà els exercicis que hagin interessat i els que no.

Si tenim en compte que la motivació és fonamental en una educació com aquesta que vol trametre habilitats conductuals i valoratives i no només conceptuals, el professor haurà de autoavaluar-se i establir, cada trimestre com a mínim, una reflexió per retroalimentar-se de nou

Tot seguit, inserim una possible fitxa d' autoavaluació del treball del professor. Si els professors que ensenyen el crèdit són més de un, és pràcticament obligat el canvi d'impressions i la comparació de fitxes semblants.

Tema.....

Data d'inici.....

Data de finalització....

1.- Assoliment dels objectius

Resultats de l'avaluació

2.-Procediments que han anat bé i per què (possibles causes)

Procediments que no han anat bé i per què (possibles causes)

Funcionament dels grups

Funcionament dels debats

Funcionament del treball individual a classe

Altres observacions sobre la marxa del grup

3.-Possibles millores en les activitats d'aprenentatge per a que estiguin mes properes a l'interès immediat dels alumnes?

-Possibles procediments per millorar la motivació i interès de l'alumne

4.-Altres observacions

Autoavaluació

A cada tema:

1.- Què es vol aconseguir

Com s'avaluarà

2.-Que vol el professor fer aprendre?

-Com ho aconseguirà

-Com es seleccionaran els diferents mètodes i tècniques d'aprenentatge

-Relacions dels alumnes amb el grup i del grup amb la resta de la classe

INDEX

1.- Índex i Temporalització

2:- **Nivell**

2. Tipus d'objectius i la seva concreció

Tipus d'objectius:

Concreció dels objectius anteriors: que vol el professor fer aprendre?

3.- Mètodes i procediments

Mètode

3.2-Tècniques d'estudi:

a) Tècniques individuals o indistintes (individuals o de grup)

Per aprendre procediments

Per aprendre a valorar

-Per aclarir conceptes

-Per recollir informació

b) Tècniques de grup:

Tècniques generals

-Per a valorar

-Per clarificar conceptes

4.-Els grups de treball

4.1.- El treball en grup

4.2-Les dinàmiques de grup

a.-Què són

b.-Fases de desenvolupament dels grups.

c.- Relació del grup amb el monitor (professor)

5.-La motivació

6.-La diversitat: exercicis de aprofundiment

6.-Avaluació

Inicial.

Formativa

Sumativa

Final

7.-Autoavaluació dels professors